GRADEN PHILOSOPHIA DOCTOR (PhD-GRADEN)
VED
DET MEDISINSK-ODONTOLOGISKE FAKULTET
Vedtatt av Styret ved Det medisinsk-odontologiske fakultet 9. april 2008, med endringer av 23 juni 2010 og …. 2012.

Graden reguleres av
Reglement for graden philosophiae doctor (PhD)
ved Universitetet i Bergen
Vedtatt av Universitetsstyret 12. juni 2003
Ikrafttredelse 20. juni 2003, med endring av 21.10.2004.

§ 1. MÅLSETTING

Forskerutdanningen skal kvalifisere for forskningsvirksomhet og for annet arbeid i samfunnet hvor det stilles store krav til vitenskapelig innsikt. Utdanningen omfatter et selvstendig forskningsarbeid som skal dokumenteres med en vitenskapelig avhandling av internasjonal standard på høyt faglig nivå.

I tillegg skal doktorgradskandidaten gjennomføre en videregående opplæring i faglig kontekst, metode og teori som gir faglig dybde og bredde i eget fag, samtidig som faget settes inn i en større ramme. I løpet av forskerutdanningsperioden skal kandidaten også få trening i formidling av faglig arbeid overfor fagfeller, studenter og allmennheten.

Forskerutdanningen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet (PhD-graden) *skal kvalifisere for forskningsvirksomhet og annen virksomhet som stiller store krav til vitenskapelig innsikt innenfor fakultetets forskningsområder.*

Kandidater med stipendfinansiering fra universitetet og eksterne kilder som har veiledning ved Det medisinsk-odontologiske fakultet skal søke opptak i det organiserte forskerutdanningsprogrammet.

Det medisinsk-odontologiske fakultet administrerer også dr.philos.-graden som universitetsstyret har bestemt skal være en fri grad uten veiledning og organisert opplæring. De to gradene ansees som likeverdige.

§ 2. OPPTAK

§ 2.1. *Søkers formelle kompetanse*

For å kunne bli opptatt til forskerutdanning må søkeren ha en utdanning som fakultetet godkjenner som grunnlag for opptak innenfor det aktuelle doktorgradsprogram.

Fakultetet kan stille krav om at søkere gjennomgår særskilte kurs og/eller består særskilte prøver før opptak.

Forskerutdanningen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet
bygger på femårig norsk masterutdanning, cand.med., cand.psychol., eller tilsvarende utdanning eller annen kompetanse som fakultetet godkjenner. Søkere med utenlandsk utdanning må fremlegge vurdering av utdanningen når det gjelder utdanningens omfang og nivå.

Det forutsettes at alle som gis arbeidsplass ved eller i tilknytning til Det medisinsk-odontologiske fakultet for å arbeide med doktorgrad, med hovedveileder ved Det medisinsk-odontologiske fakultet, skal være tatt opp i fakultetets doktorgradsutdanning.

§ 2.2 *Plan for forskerutdanningen*
Søknad om opptak skal inneholde en plan for forskerutdanningen, med en kortfattet prosjektbeskrivelse, finansieringsplan, plan for opplæringsdelen og formidlingsdelen, tidsplan for studiet, angivelse av behov for faglige og materielle ressurser, planer for opphold ved andre (inkl. utenlandske) forskningsinstitusjoner eller virksomheter. Dokumentasjon av den utdanning som skal ligge til grunn for opptaket, vedlegges.

Det fagmiljø kandidaten skal knyttes til, skal delta aktivt i utformingen av prosjektbeskrivelsen og i opplegget av selve forskerutdanningen.

Prosjektbeskrivelsen skal gjøre rede for tema, problemstillinger og valg av teori og metode. Beskrivelsen skal angi framdriftsplan for de ulike deler av forskningsarbeidet, samt inkludere forslag til veileder(e), jf. § 4.3 nedenfor.

Dersom søker ønsker å bruke et annet språk i avhandlingen enn det som er godkjent i reglementets § 6.3, skal søknad om dette leveres sammen med plan for studiet.

Forskerutdanningen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet:
For stipendiater med finansiering fra Det medisinsk-odontologiske fakultet, Norges forskningsråd eller annen instans med stipendtildeling etter vitenskapelig vurdering og konkurranse, legges prosjektbeskrivelsen som lå til grunn ved stipendtildelingen også til grunn ved opptak i forskerutdanningen.

§ 2.3 *Vilkår for opptak*
Avgjørelsen om opptak baseres på en samlet vurdering av prosjektbeskrivelsen, søkerens formelle kvalifikasjoner, tiltrekkelige ressurser for gjennomføringen og den innsendte planen for forskerutdanning, jf. § 2.2 ovenfor, og skjer etter innstilling fra vedkommende institutt.

Doktorgradskandidaten skal inngå i et forskermiljø og bidra aktivt til forskningen der.

Forskerutdanningen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet:
Fakultetets forskningsutvalg behandler og avgjør søknad om opptak og kan kreve ønsket faglig nivå dokumentert ved f.eks. forprøver tilpasset tidligere utdanning. Hvis søkeren mangler kunnskaper innen fagfeltet kan fakultetet pålegge tilleggskrav utover den obligatoriske forskerutdanningen.

Rangering av søkere ved begrenset opptak foretas ut fra en samlet vurdering av søkers kvalifikasjoner, prosjektets vitenskapelige verdi, hvor det også tas hensyn til prioritering av forskningsområder som er nedfelt i fakultetets strategiplan og budsjettprioriteringer, samt forskningsmiljøets evne til å utvikle kandidaten.

Det er løpende opptak til forskerutdanningen, med mindre det er vedtatt opptaksbegrensning. Fakultetet vil legge til rette for dobbeltkompetanse (parallelle løp med spesialist- og forskerutdanning). Fakultetet kan bestemme at det skal innføres faste søknadsfrister for opptak til den organiserte forskerutdanningen.

§ 2.4 *Nødvendig utstyr*
Kandidaten skal ha til disposisjon nødvendig utstyr for gjennomføring av forskningsprosjektet. Avgjørelsen av hva som anses som nødvendig utstyr tas av grunnenhet/fakultet. For kandidater med ekstern finansiering og/eller arbeidsplass inngås det avtale om dette i forbindelse med det enkelte forskningsprosjekt.

Forskerutdanningen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet:
Det forutsettes at instituttet ved anbefaling av opptak godtgjør at kandidaten har nødvendig utstyr og annen infrastruktur (kontor-, laboratorieplass mv) til å gjennomføre forskningsprosjektet.

§ 2.5 *Prosedyre for opptak*
Søknad om opptak skal stiles til det fakultet som administrerer det fagområdet det søkes opptak til, og sendes gjennom det instituttet søkeren ønsker å bli knyttet til. Fakultetet fastsetter kriterier for rangering mellom kvalifiserte søkere i tilfeller der antall søkere overstiger opptakskapasiteten.

Dersom søkers prosjekt tilsier at det kan være aktuelt med tilknytning til flere fagmiljøer, skal det før opptak innhentes uttalelse fra disse fagmiljøene og deres respektive institutter. Det skal stilles opp en tentativ prosentvis fordeling av innsats fra de ulike fagmiljøene og fra ev. eksterne partner.

Forskerutdanningen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet:
Ved søknad om opptak benyttes søknadsskjema som er tilgjengelig på http://www.uib.no/mofa/forskning/forskerutdanning-ved-det-medisinsk-odontologiske-fakultet/skjemaer-og-avtaler-forskerutdanningen

Fakultetet er opptaksmyndighet. Søknaden sendes gjennom det institutt søkeren ønsker å bli knyttet til. Som hovedregel er dette hovedveileders institutt. Instituttet foretar innledende vurdering av søknaden i henhold til gjeldende bestemmelser før søknad om opptak oversendes fakultetet.

Søknaden må være undertegnet av kandidat, hovedveileder og styrer ved det institutt søkeren ønsker å bli knyttet til. Hovedveileder bør være ansatt ved Det medisinsk-odontologiske fakultet. Minst en veileder skal være tilknyttet det institutt kandidaten ønsker å bli knyttet til.

§.2.6 *Annet*
Arbeidsrettslige lover, forskrifter, m.m. gjelder i tillegg til PhD-reglementet.

Fra tilsagn om opptak er gjort kjent for doktorgradskandidaten, skal det ikke gå mer enn én måned før signert avtale om forskerutdanning foreligger.

§ 3. AVTALE

Opptak formaliseres gjennom en skriftlig avtale innenfor rammen av standardavtalen for opptak vedtatt av Universitetsstyret.

Avtalen inngås mellom doktorgradskandidat, veileder(e), institutt og det fakultet kandidaten knyttes til, og angir partenes gjensidige rettigheter og plikter.

Dersom doktorgradskandidaten er knyttet til annen arbeidsplass, skal det inngås avtale som regulerer arbeidsvilkårene, herunder tid til doktorgradsarbeidet, driftsmidler og behov for vitenskapelig utstyr. Avtalen skal sikre at doktorgradskandidaten deltar regelmessig i et aktivt forskningsmiljø og legge til rette for at forskerutdanningen kan gjennomføres til avtalt tid. Avtalen skal angi tidspunktet forskerutdanningen påbegynnes.

Vesentlige endringer i avtalen som påvirker gjennomføringen av forskningsprosjektet eller opplæringsdelen, skal forelegges fakultetet til ev. godkjenning.

Forskerutdanningen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet:
Avtale om opptak til organisert forskerutdanning skal inngås mellom doktorgradskandidat, aktuelt institutt og fakultetet (standardavtale, del A).

Avtale om faglig veiledning i forskerutdanningen skal inngås mellom doktorgradskandidat og veiledere (standardavtale, del B).

Doktorgradkandidater som ikke er tilsatt ved Universitetet i Bergen eller ved fakultetets nærmeste samarbeidspartnere (Helse Vest, Helse Bergen o.a.) må inngå egen avtale med ekstern part og universitetet (standardavtale, del C).

§ 4. DOKTORGRADSPROGRAM

§ 4.1 Normert tid
Forskerutdanningen skal være lagt opp slik at den skal kunne fullføres innenfor normert tidsramme. Avtaleperioden kan forlenges ved permisjoner som følger av kandidatens rettigheter som arbeidstaker, eller gjennom rettigheter gitt gjennom andre finansieringsinstanser (Norad, NUFU, o. l.).

Avtaleperioden kan også utvides for kandidater som i tillegg til forskerutdanningen tar på seg andre faglige oppgaver. Slike oppgaver skal være avklart mellom kandidat og veileder, og godkjent av fakultetet.

Opplæringsdelen av utdanningen skal inneholde aktiviteter svarende til minst 30 studiepoeng. Opplæringsdelen skal være gjennomført og godkjent før avhandlingen innleveres.

Forskerutdanningen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet:
PhD-graden er normalt lagt opp til 3 års fulltids effektiv forskerutdanningsperiode, inklusive opplæringsdelen.
Doktorgradsutdanningen bør være avsluttet innen 8 år etter opptak. Ved behov for ytterligere tid må det søkes om at avtale om veiledning forlenges.

§ 4.2. *Opplæringsdelen*
Opplæringsdelen av forskerutdanningen skal inneholde den faglige og metodiske skolering som er ønskelig av hensyn til arbeidet med avhandlingen og for kvalifisering til yrker hvor det stilles store krav til vitenskapelig innsikt. I tillegg skal opplæringsdelen også gi trening i formidling av faglig arbeid overfor fagfeller, studenter og allmennheten. Opplæringsdelen skal også inneholde vitenskapsteori og etikk.

Fakultetet er ansvarlig for å gi alle doktorgradskandidater tilbud om opplæring på høyt vitenskapelig nivå. Dersom fakultetet ikke selv arrangerer hele opplæringsdelen, skal fakultetet legge til rette for at kandidaten får tilsvarende opplæring ved andre enheter/ fakulteter, eller ved en annen institusjon som gir godkjent doktorgradsopplæring. Faglige nettverk og forskerskoler kan involveres.

Opplæringen kan gis dels som regelmessige forelesninger/seminarer, dels som kortere intensive samlinger eller i annen form godkjent av fakultetet. I de fag der det ikke foreligger egnet kurstilbud, kan individuelt lesepensum godkjennes som del av opplæringen.

Som et ledd i opplæringsdelen kan doktorgradskandidaten holde vitenskapelige innlegg, seminar eller forelesninger, og på denne måten få øvelse i faglig formidling. Populærvitenskapelig arbeid som krever tilnærmet samme arbeidsinnsats, kan godkjennes som tilsvarende skolering i faglig formidling.

Alle som er tatt opp til forskerutdanning, skal følge opplæringsdelen. Det kreves dokumentasjon for at doktorgradskandidaten har tilegnet seg de nødvendige faglige kunnskaper. Slik dokumentasjon kan skje gjennom obligatoriske praktiske øvelser, skriftlige eller muntlige prøver, forelesninger, seminarundervisning eller i form av vitenskapelige og/eller populærvitenskapelige artikler eller i annen form godkjent av fakultetet.

Fakultetet kan likevel frita for deltakelse i deler av opplæringsprogrammet når tilsvarende krav er oppfylt ved annen enhet/fakultet eller institusjon som gir godkjent opplæring. Det kan også gis helt eller delvis fritak for slik deltakelse dersom annen opplæring eller forskningsmessig erfaring som gir tilsvarende kompetanse, kan dokumenteres, for eksempel ved forskningsopphold ved annen forskningsinstitusjon, gjennom faglige nettverk og deltakelse i nasjonale eller internasjonale forskerkurs og forskerskoler.

Forskerutdanningen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet:
Kandidaten skal få en grunnleggende opplæring som sammen med avhandlingen gir den nødvendige faglige bredde og fordypning som er nedfelt i målsettingen for doktorgradsutdanningen.

Opplæringsdelen omfatter totalt 30 studiepoeng og inneholder en obligatorisk del og en valgfri del.

<u>Obligatorisk del:</u>
a. Alle doktorgradskandidater skal gjennomføre og få godkjent kurs i vitenskapsteori, forskningsetikk og vitenskapelige metoder, tilsvarende 8 studiepoeng. Det medisinsk-odontologiske fakultet gir tilbud om, og anbefaler, "Grunnkurs i medisinsk og helsefaglig forskning" (8 stp.), arrangert av fakultetet.
b. Formidling: Alle doktorgradskandidater skal ha tilegnet seg erfaring med faglig formidling (6 studiepoeng).
c. For kandidater med forskningsprosjekt hvor det inngår bruk av forsøksdyr, er opplæring i bruk av forsøksdyr i medisinsk forskning obligatorisk.
d. Midtveisevaluering (1 stp.) er obligatorisk for kandidater tatt opp fra og med høstsemesteret 2009.

<u>Valgfri del:</u>
Følgende aktiviteter kan inngå i valgfri del:
- Forskerkurs
- Relevante kurs på høyere nivå ved UiB
- Spesialpensum

- Mottatt undervisning med relevans for egen forskning i form av forelesninger, praktiske øvelser, gruppearbeid og deltakelse i seminarer.
- Opphold ved utenlandsk/annen nasjonal forskningsinstitusjon
- Kurs i kunnskapsformidling/pedagogisk opplæring, som for eksempel utviklingsprogram i universitetspedagogikk.
- Medisinsk eller odontologisk spesialitet godkjent i Norge, og relevante kurs tatt i denne sammenheng.

Opplæringsplanen skal settes opp i samråd med hovedveileder.

Eksamener og andre opplæringselementer som ved søknad om opptak er eldre enn 5 år kan ikke inngå i opplæringsdelen.
Godkjenning av spesialistutdanning, kurs i forsøksdyrlære som del av opplæringsdelen, samt opplæringsdel godkjent som en del av fullført Forskerlinje unntas fra 5-årsregelen.

Fakultetet kan i særskilte tilfeller frita for deler av opplæringsdelen når tilsvarende opplæring eller forskningserfaring som resulterer i tilsvarende kompetanse kan dokumenteres. Slike fritak kan bare gis for obligatoriske kurs, men det vil ikke bli gitt fritak fra regelen om at opplæringsdelen må inneholde min. 30 stp. totalt.

Studenter som fullfører fakultetets Forskerlinje gjennomfører doktorgradsprogrammets opplæringsdel i Forskerlinjen, og fritas dermed for denne i doktorgradsprogrammet.

For planlegging av opplæringsdelen vises til ***Opplæringsdelen i forskerutdanningen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet, Universitetet i Bergen. Retningslinjer for beregning av studiepoeng i ph.d.-graden.***

§ 4.3. *Veiledning*

Arbeidet med doktoravhandlingen skal foregå under individuell veiledning, og doktorgradskandidaten skal ha jevnlig kontakt med sin(e) veileder(e) og skal inngå i et aktivt forskningsmiljø. Doktorgradskandidaten skal ha anledning til å få sitt avhandlingsarbeid drøftet på seminar.

Når arbeidet med en doktorgradsavhandling involverer flere fagmiljøer, skal faglig kreditt og ev. økonomisk uttelling for det enkelte fagmiljø nedfelles i egen avtale. Dette gjelder også når veilederne for en avhandling kommer fra ulike fagmiljøer. Se eget punkt i opptaksavtalen om dette.

Det skal minst være én veileder fra det fakultet doktorgradskandidaten er opptatt ved. En av disse oppnevnes normalt som hovedveileder. I tillegg kan det oppnevnes en eller flere medveiledere.

Veileder(e) skal ha doktorgrad eller tilsvarende faglig kompetanse.

Med *hovedveileder* forstås den veilederen som har det administrative ansvaret for forskerutdanningen for den aktuelle kandidaten. Normalt vil også hovedveileder ha faglig hovedansvar for forskerutdanningen for kandidaten. Hovedveileder skal komme fra det fakultet der kandidaten er tatt opp, eller fra institusjoner godkjent av fakultetet.

Medveileder(e) er øvrig(e) fagperson(er) som gir veiledning.

Ekstern veileder er en medveileder fra et fagmiljø ved et annet fakultet enn det som kandidaten er tatt opp ved eller som kommer fra en institusjon utenfor Universitetet i Bergen. Ekstern veileder kan være hovedveileder basert på institusjonelle avtaler mellom angjeldende miljø og UiB.

Forskerutdanningen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet
Som hovedregel skal hovedveileder ha det faglige og administrative ansvaret for forskerutdanningen for den aktuelle kandidaten.

Alle kandidater som får den vesentlige delen av sin veiledning i det vitenskapelige arbeidet og utfører sitt vitenskapelige arbeid ved fakultetets institutter skal søke opptak i fakultetets doktorgradsutdanning.

§4.4 *Rapportering*

I løpet av avtaleperioden skal doktorgradskandidaten og hovedveileder hvert år levere separate skriftlige rapporter om framdriften av forskerutdanningen. Rapportene skal sendes til og godkjennes av fakultetet eller av andre enheter som fakultetet har delegert dette til.

Fakultet, veileder(e) og kandidat plikter aktivt å følge opp forhold som kan medføre fare for forsinket eller manglende gjennomføring av forskerutdanningen, slik at utdanningen, så langt som mulig, kan bli gjennomført innenfor normert tidsramme.

Manglende eller utilfredsstillende framdriftsrapportering kan medføre tvungen avslutning av forskerutdanningen før avtaleperiodens utløp.

Forskerutdanningen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet:
Instituttene har ansvar for å følge opp doktorgradskandidatene. Kandidatene skal hvert semester registrere seg i StudentWeb. Kandidat og hovedveileder skal hvert år levere separate rapporter til instituttet kandidaten er tilknyttet til den frist fakultetet har bestemt. Det benyttes egne skjema for kandidat og for veileder. Instituttene skal tilrettelegge for og gjennomføre midtveisevaluering for kandidater tatt opp fra og med høsten 2009. Framdriftsrapport skal ikke leveres det året man har midtveisevaluering.

§ 4.5 Avslutning av veiledningen

Doktorgradskandidat og veileder kan ved enighet be fakultetet om å oppnevne ny veileder for kandidaten. Veileder kan ikke fratre før ny veileder er oppnevnt.

Hvis en doktorgradskandidat eller veileder finner at den annen part ikke etterlever sine forpliktelser slik de er spesifisert i dette reglement, plikter den part som hevder at det foreligger brudd på forpliktelser å ta dette opp med den annen part. Kandidat og veileder skal i fellesskap søke å finne en løsning på den situasjonen som er oppstått.

Hvis partene etter drøfting ikke er kommet fram til enighet om hvordan situasjonen skal løses, kan kandidat eller veileder be om å bli løst fra veiledningsavtalen. En anmodning om å bli løst fra veiledningsavtalen skal sendes til fakultetet, som eventuelt fatter vedtak om å løse doktorgradskandidat og veileder fra avtalen.
I forbindelse med denne beslutningen skal fakultetet påse at doktorgradskandidaten skriver under veilederavtale med ny veileder.

Forskerutdanningen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet:
En anmodning om å bli løst fra veiledningsforholdet skal stiles til fakultetet, men sendes via institutt. Kopi av anmodningen sendes av den part som reiser anmodningen til annen part.

§ 4.6 *Tvister*
Tvister om veileders og kandidats faglige rettigheter og plikter i henhold til dette reglement kan bringes inn av partene til behandling og avgjørelse ved vedkommende fakultetet.

Avgjørelsen fra fakultetet kan påklages til nærmeste overordnede organ.

§ 5. AVSLUTNING AV ORGANISERT FORSKERUTDANNING FØR AVTALT TID

§ 5.1 *Frivillig avslutning*
Kandidaten, veilederen eller fakultetet kan ta initiativ til å avtale at den organiserte forskerutdanningen avsluttes før avtalt tid. Ved slik frivillig avslutning av forskerutdanningen skal det ved egen avtale fastsettes hvordan partene ordner spørsmål knyttet til eventuelle tilsettingsforhold, finansiering, utstyr, rettigheter til resultater m.v.
Ved frivillig avslutning som skyldes kandidatens ønske om å skifte prosjekt eller overgang til annet fakultet, skal kandidaten søke nytt opptak på grunnlag av det nye prosjektet.

En avhandling som er utarbeidd under organisert veiledning i et forskerutdanningsløp, kan ikke leveres inn til bedømmelse under en fri doktorgrad.

§ 5.2 *Tvungen avslutning*
Fakultetet kan beslutte tvungen avslutning før avtalt tid av den organiserte forskerutdanningen kandidaten er tatt opp til. Slik tvungen avslutning kan besluttes hvis ett eller flere av følgende forhold foreligger:
- Gjentatte og vesentlige brudd fra kandidatens side av informasjons-, oppfølgings- eller rapporteringsplikt.
- Vesentlig forsinkelse i fremdriften av forskningsprosjektet av en slik art at det skaper begrunnet tvil om kandidaten vil kunne fullføre prosjektet innenfor avtalt tid. For å danne grunnlag for tvungen avslutning må den vesentlige forsinkelsen skyldes forhold som kandidaten selv har herredømme over.
- Vesentlig forsinkelse i gjennomføringen av opplæringsdelen, grunnet forhold som kandidaten selv har herredømme over.
- Brudd på de forskningsetiske retningslinjer som gjelder for fagområdet.
- Opptreden fra en kandidat som bryter med den tillit som må foreligge mellom universitet og kandidat under gjennomføringen, herunder straffbare forhold knyttet til gjennomføringen av forskerutdanningen.

Vedtak om tvungen avslutning fattes av det fakultetet hvor kandidaten er opptatt, jf. § 2.8, etter innstilling fra grunnenhet. Vedtaket kan ankes til overordnet organ.

Dersom doktorgradskandidaten er tilsatt ved universitetet, kan avtalen kun avsluttes dersom vilkårene i tjenestemannsloven er oppfylt.

§ 6. AVHANDLINGEN

§ 6.1 *Nivå og form*
Avhandlingen skal være et selvstendig vitenskapelig arbeid av internasjonal standard og på et høyt faglig nivå når det gjelder problemformuleringer, begrepsmessig presisering, metodisk, teoretisk og empirisk grunnlag, dokumentasjon og framstillingsform. Avhandlingen skal kunne bidra til å utvikle ny faglig kunnskap og ligge på et faglig nivå som tilsier at den vil kunne publiseres som en del av fagets vitenskapelige litteratur.

Avhandlingen kan være et frittstående arbeid eller en videreføring av faglig arbeid som er utført tidligere i studiet.

Arbeid som har vært godtatt som grunnlag for tidligere avlagte eksamener, kan ikke antas til bedømmelse med mindre arbeidet inngår som en mindre del av en avhandling som består av flere sammenhengende arbeider.

Flere mindre arbeider kan godkjennes som deler av doktoravhandlingen når de etter sitt innhold utgjør et hele. I tillegg til de enkelte delene skal det da utarbeides et sammendrag som gjør nærmere rede for helheten i avhandlingen.

Et arbeid eller deler av arbeid som kandidaten tidligere har fått godkjent for doktorgraden ved norsk eller utenlandsk universitet eller høgskole, kan ikke antas til bedømmelse selv om arbeidet innleveres i omarbeidet form.

Forskerutdanningen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet:
En doktoravhandling kan bestå av en monografi eller av vitenskapelige artikler i referee-baserte internasjonale tidsskrift, og med en samlet presentasjon av de vitenskapelige resultatene med en inngående og oppdatert sammenstillende diskusjon.

En doktoravhandling skal være på internasjonalt ph.d.-nivå og ha et omfang som tilsvarer 2.5 årsverk.

Doktoravhandlingen bør normalt ha et omfang på tre vitenskapelige artikler planlagt publisert i internasjonale tidsskrift med fagfellevurdering. Doktorgradskandidaten bør som hovedregel være førsteforfatter på minst to artikler. Der kandidaten ikke er førsteforfatter, bør vedkommende ha bidratt vesentlig i datainnsamling, tolkning av resultater og artikkelskriving. Hovedveileder må redegjøre for kandidatens bidrag.

Antall artikler vil være avhengig av størrelse og kvalitet på den enkelte artikkel og hvor mye kandidaten har bidratt. Dersom kandidaten både har lagt ned en uvanlig stor arbeidsinnsats i en artikkel og artikkelen har meget høy kvalitet, kan antall artikler reduseres.

Veiledende normer for avhandlingen framgår av ***Veiledning vedr. krav til en doktoravhandling til PhD-graden ved Det medisinsk-odontologiske fakultet, Universitetet i Bergen.***

§ 6.2 Fellesarbeid
Fellesarbeid godtas til bedømmelse (også som ett av flere arbeider, jf. 6.1) forutsatt at doktorandens bidrag representerer en selvstendig innsats som kan identifiseres i den utstrekning det er nødvendig for vurderingen. I slike tilfeller skal det innhentes erklæringer fra de øvrige forfattere, eller sentrale representanter for disse, og eventuelt andre som har fulgt arbeidet, slik at doktorandens innsats kan identifiseres.

§ 6.3 Språk
Avhandlingen skal være skrevet på engelsk, norsk eller på et annet relevant forskningsspråk (tysk eller fransk). Dersom doktorgradskandidaten ønsker å benytte et annet språk enn de som er nevnt i første punktum, skal det være søkt og gitt særskilt tillatelse til dette ved opptak, jf. § 2.2.

§ 6.4 Offentlig tilgjengelighet
Avhandlingen skal være offentlig tilgjengelig senest to uker før disputasen holdes.

Det kan ikke legges restriksjoner på offentliggjøring og publisering av en doktorgradsavhandling, med unntak for en på forhånd avtalt utsettelse av datoen for offentliggjørelse/ publisering. Slik utsettelse kan skje når forskerutdanningen delvis eller i sin helhet er finansiert av en ekstern part og for at den eksterne parten skal kunne ta stilling til patentering/kommersialisering, jf opptaksavtalens del C. Ekstern part kan ikke stille vilkår om at hele eller deler av doktorgradsavhandlingen ikke skal kunne offentliggjøres eller publiseres.

§ 6.5. Innlevering til ny bedømmelse

En doktorgradsavhandling som ikke er blitt godkjent ved en tidligere bedømmelse, kan innleveres til ny bedømmelse i omarbeidet form, enten som eneste arbeid eller som ett av flere sammenhengende arbeider. Bedømmelse på ny kan bare finne sted en gang.

§ 6.6 Sammendrag av avhandlingen, pressemelding

Det skal utarbeides et sammendrag av avhandlingen på engelsk (1 - 3 sider), med sikte på å gjøre avhandlingen og dens resultater kjent for forskningsmiljøer i inn- og utland. Sammendraget skal følge avhandlingen.

I god tid før disputasen finner sted, skal kandidaten utforme en pressemelding som sendes fakultetet til godkjenning. Pressemeldingen skal utformes i samsvar med den mal som vedtas.

Fakultetet har ansvar for at pressemeldingen blir sendt til Formidlingsavdelingen, senest to uker før disputasen finner sted.

Fakultetet har ansvar for informasjon til doktorandene om prosedyrene i forbindelse med offentliggjøring av doktorgradsarbeidet. Retningslinjer, eksempler på pressemelding, m.m. sendes doktoranden når avhandlingen er godkjent.

§ 7. BEDØMMELSE

Doktorgraden tildeles på grunnlag av:
a) Godkjent vitenskapelig avhandling og et tilfredsstillende forsvar i en offentlig disputas
b) Godkjent gjennomføring av opplæringsprogrammet, eventuelt annen godkjent faglig skolering eller kompetanse
c) Godkjent prøveforelesning over oppgitt emne**.**

§ 8. INNLEVERING, TILBAKETREKKING

Søknad om å få avhandlingen bedømt rettes til det fakultet som kandidaten er knyttet til. Med søknaden skal følge det nødvendige antall eksemplarer av avhandlingen. Sammen med søknaden skal det foreligge dokumentasjon for at opplæringsdelen er fullført og godkjent, jf § 4.2. Dersom avhandlingen godkjennes til disputas, leveres ytterligere det antall eksemplarer som kreves av det enkelte fakultet.

Forskerutdanningen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet:
Søknaden leveres aktuelt institutt sammen med fire eksemplarer av avhandling, eller en USB-pinne eller CD med hele avhandlingen som én pdf-fil. Instituttet sender søknaden til fakultetet, vedlagt forslag til bedømmelseskomité og redegjørelse for flerforfatterskap. Redegjørelse for flerforfatterskap skrives på samme språk som avhandlingen.
Det benyttes et eget skjema ved søknad om å få avhandlingen bedømt.

Avhandlingen leveres i standardisert format og i den form (papirbasert/elektronisk) fakultetet bestemmer.

Et innlevert arbeid kan ikke trekkes tilbake før det er endelig avgjort om det er verdig til å forsvares for doktorgraden. Avhandlingen vil bli vurdert slik den er innlevert.

§ 9. OPPNEVNING AV BEDØMMELSESKOMITÉ

Til å bedømme avhandlingen og forsvaret av den, oppnevner fakultetet etter forslag fra vedkommende institutt en sakkyndig bedømmelseskomité på minst 3 medlemmer. Begrunnelsen bør vise hvordan komitéen samlet dekker avhandlingens fagfelt. Fakultetet utpeker en av sine representanter til komitéens leder. Når særlige grunner tilsier det, kan fakultetet oppnevne en administrativ leder som ikke deltar i den faglige bedømmelsen av avhandlingen. Så vidt mulig skal to av komitémedlemmene være uten tilknytning til UiB. Minst ett av medlemmene bør være fra utenlandsk lærested. Medlemmene skal ha doktorgrad eller tilsvarende faglig kompetanse. Det kjønn som doktoranden har, bør være representert i komiteen. Habilitetsreglene i Forvaltningslovens §§ 6 flg gjelder for komitéens medlemmer, jf. lovens § 10. Oppnevnt veileder kan ikke være medlem av komitéen, men kan om ønskelig innkalles til møter i denne for å gjøre rede forveiledningen og arbeid med avhandlingen. Oppnevnt veileder kan heller ikke administrere komitéens arbeid eller lede disputasen.

Det bør normalt ikke gå mer enn én måned fra avhandlingen innleveres til doktoranden underrettes om komitéens sammensetning.

Hvis en avhandling leveres inn i omarbeidet versjon for ny bedømmelse, bør minst ett medlem fra den opprinnelige bedømmelseskomitéen delta i den nye komitéens arbeid.

Komitéens innstilling skal normalt foreligge senest 3 måneder etter at avhandlingen er sendt komitémedlemmene.

§ 10. KOMITÉENS INNSTILLING OG BEHANDLING AV INNSTILLINGEN

§ 10.1 *Komitéens innstilling og doktorandens merknader*
Komitéen avgir innen en frist satt av fakultetet begrunnet innstilling, eventuelt vedlagt individuelle uttalelser, om hvorvidt arbeidet er verdig til å forsvares for doktorgraden. Dissenser skal begrunnes. Komitéen kan kreve framlagt doktorgradskandidatens grunnlagsmateriale og utfyllende eller oppklarende tilleggsinformasjon.

Bedømmelseskomitéens innstilling med eventuelle dissenser og individuelle uttalelser tilstiles fakultet, og skal så snart som mulig oversendes doktorgradskandidaten, som gis en frist på 14 dager til å fremme skriftlige merknader til innstillingen.

Dersom doktorgradskandidatens merknader kan ha betydning for spørsmålet om avhandlingen kan godkjennes, bør merknadene forelegges bedømmelseskomitéen før fakultetet fatter realitetsvedtak i saken.

Bedømmelseskomitéens innstilling med eventuelle merknader behandles av fakultetsstyret eller det organ dette bemyndiger.

Forskerutdanningen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet:
Eventuell beskjed om at avhandlingen anbefales underkjent skal være mottatt av fakultetet minst 1 måned før tidspunkt for planlagt disputas. Fakultetet underretter kandidaten umiddelbart. Komiteens endelige innstilling skal være mottatt av Fakultetet minst 3 uker før dato for disputas.

§ 10.2 Fakultets behandling av enstemmig innstilling
Dekanus kan på fullmakt godkjenne en komitéinnstilling når den enstemmig konkluderer med at avhandlingen er verdig til å forsvares for doktorgraden.

Dersom dekanus av forskjellige grunner ønsker å legge innstillingen fram for fakultetsstyret, og dersom minst 2/3 av fakultetsstyrets frammøtte medlemmer finner at det foreligger begrunnet tvil om en avhandling bør godkjennes, skal fakultetsstyret innhente nærmere avklaring fra bedømmelseskomiteen. Hvis slik kontakt ikke har gitt eller antas å ville gi den ønskede avklaring, skal fakultetsstyret oppnevne to nye sakkyndige som skal avgi individuelle uttalelser om avhandlingen. Doktoranden skal underrettes om denne oppnevningen.

Dersom 2/3 av fakultetsstyrets frammøtte medlemmer stemmer mot den opprinnelige innstillingen, kan fakultetsstyret fatte vedtak om å gå mot den opprinnelige innstillingen, selv om konklusjonen i den opprinnelige innstillingen får støtte av én eller begge av de to nye sakkyndige.

§ 10.3 Fakultetets behandling av delt innstilling
Dersom det foreligger dissens i komitéen, kan fakultetsstyret uten ytterligere bedømmelse fatte vedtak i saken med 2/3 flertall. Dersom 2/3 flertall ikke oppnås, skal fakultetsstyret søke nærmere avklaring fra bedømmelseskomiteen, eller, hvis slik kontakt ikke har gitt eller antas å ville gi den ønskede avklaring, skal fakultetsstyret oppnevne to nye sakkyndige, som avgir individuelle uttalelser om avhandlingen. Doktoranden skal underrettes om denne oppnevningen.

Dersom begge de nye sakkyndige slutter seg til konklusjonene fra flertallet i den opprinnelige komitéen, skal denne innstillingen følges. Dersom mindretallets konklusjon får støtte fra en av eller begge de nye sakkyndige, kan fakultetsstyret selv fatte vedtak med 2/3 flertall.

§ 10.4 *Omarbeiding for ny bedømmelse*
En avhandling som ikke godkjennes for disputas, kan likevel anbefales innlevert i omarbeidet versjon for ny bedømmelse, jf. § 6.5

Forskerutdanningen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet:
Refuseres avhandlingen, har kandidaten mulighet til å sende inn en omarbeidet versjon innen et år etter at komiteens anbefaling er meddelt kandidaten. Refuseres avhandlingen også da, er den endelig forkastet.

§ 10.5 *Resultatet av behandlingen*
Doktorgradskandidaten underrettes om utfallet av behandlingen.

§ 11. PRØVEFORELESNING OG DISPUTAS

Doktorgradsutdanningen avsluttes med
a) Godkjent prøveforelesning over oppgitt emne

b) Disputas

Forskerutdanningen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet:
Bedømmelseskomiteens leder skal i samråd med øvrige komitémedlemmer, doktorand og fakultetet avtale tidspunkt for prøveforelesning og disputas senest 1 måned etter at avhandlingen er levert for bedømmelse. Fakultetet sørger for kunngjøring av prøveforelesning og disputas, samt finner leder for disputasen.

§ 11.1 *Prøveforelesning*
Prøveforelesningen skal være over oppgitt emne. Emne for prøveforelesningen bestemmes av fakultetet og kunngjøres for doktoranden 10 virkedager før forelesningen. Prøveforelesningen skal normalt holdes etter at avhandlingen er innlevert, men før disputasen, og skal godkjennes av en bedømmelseskomité nedsatt av fakultetet. Prøveforelesningen skal finnes tilfredsstillende før diplom kan tildeles.

Etter prøveforelesningen sender bedømmelseskomiteen en innberetning til fakultetet, der den gjør rede for hvordan den har vurdert prøveforelesningen.
Innberetningen skal konkludere med om forelesningen er godkjent/ikke godkjent.

Forskerutdanningen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet:

Dersom komiteen ikke godkjenner prøveforelesningen, må det avholdes ny prøveforelesning. Ny prøveforelesning må holdes over nytt emne, og ikke senere enn seks (6)måneder etter første forsøk. Ny prøveforelesning kan bare holdes én gang. Ny forelesning bedømmes så vidt mulig av samme komité som den opprinnelige prøveforelesningen.

§ 11.2 *Disputas*
Disputasen skal normalt avholdes innen en fastsatt frist, jf. § 9siste ledd, etter at avhandlingen er innlevert til bedømmelse.
Forelesning og disputas skal normalt skje på norsk, engelsk, dansk eller svensk.

Disputasen skal være offentlig. Det skal normalt være to opponenter. De to opponentene skal være medlemmer av bedømmelseskomitéen og oppnevnes av fakultetet. I særlige tilfeller kan det oppnevnes opponenter som ikke har vært medlemmer av komitéen.

Disputasen ledes av dekanus, eller den dekanus bemyndiger. Den som leder disputasen, gjør kort rede for innleveringen og bedømmelsen av avhandlingen og for prøveforelesningen og bedømmelsen av denne. Deretter gjør doktoranden rede for hensikten med og resultatet av den vitenskapelige undersøkelsen. Første opponent innleder diskusjonen og annen opponent avslutter disputasen. Det enkelte fakultet kan likevel fastsette en annen rekkefølge og oppgavefordeling mellom doktoranden og opponentene. Øvrige tilstedeværende som ønsker å opponere ex auditorio, må under disputasen gi melding om dette til disputasens leder innen det tidspunkt som denne fastsetter.

Etter disputasen sender bedømmelseskomitéen en innberetning til fakultetet, der den gjør rede for hvordan den har vurdert forsvaret av avhandlingen. Innberetningen skal konkludere med om disputasen er godkjent/ikke godkjent.

Hvis disputasen ikke godkjennes, kan ny disputas holdes. Så vidt mulig skal ny disputas vurderes av den opprinnelige bedømmelseskomiteen. Disputasen skal finnes tilfredsstillende før diplom kan tildeles.

Forskerutdanningen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet:

Dersom institusjonen ikke godkjenner disputasen, kan ph.d.-kandidaten forsvare avhandlingen på nytt én gang. Ny disputas kan tidligst avholdes etter seks (6) måneder og bedømmes så vidt mulig av den samme komité som den opprinnelige.

§ 12. KREERING OG DIPLOM

På grunnlag av innberetning om at prøveforelesningen og disputasen er godkjent, kreerer Universitetsstyret doktoranden til doktor.
Doktordiplomet utferdiges av institusjonen. På diplomet skal tittelen på avhandlingen føres opp. Opplysninger om det faglige opplæringsprogram doktoranden har deltatt i, skal vedlegges diplomet.

Forskerutdanningen ved Det medisinsk-odontologiske fakultet:
Sammen med doktordiplomet følger et diplomvedlegg som skal inneholde følgende opplysninger:
- Personlige data
- Fakultetet
- Instituttets navn, og evt. forskningsgruppe
- Dato for disputas
- Avhandlingens tittel
- Emne for prøveforelesningen
- Opplysninger om det faglige opplæringsprogrammet

§ 13 KLAGE

§ 13.1 Klage på opptak/søknadsbehandling
Avslag på søknad om opptak etter § 2 kan påklages etter reglene i Forvaltningslovens §§ 28 flg. Grunngitt klage sendes til fakultetet. Blir avslaget opprettholdt, sendes klagen uten ugrunnet opphold til Den sentrale klagenemnd til avgjørelse.

§ 13.2 Klage på godkjenning av opplæringsprogrammet
Ved klage på avslag på søknad om godkjenning av kurs eller andre deler av opplæringsprogrammet, jf. §. 4.2,gjelderForvaltningsloven tilsvarende. Ved klage over sensur ved eksamen eller prøve, gjelder likevel Lov om universiteter og høgskoler.

§ 13.3 Klage over avslag på søknad om bedømmelse eller underkjenning av avhandling, prøveforelesning eller forsvar
Underkjenning av avhandling, prøveforelesning, eller forsvar kan påklages etter reglene i Forvaltningslovens § 28 flg. Grunngitt klage sendes fakultetet. Fakultetet kan, etter at saken først er lagt fram for bedømmelseskomitéen, oppheve eller endre vedtaket hvis det finner klagen begrunnet. I motsatt fall sendes klagen Universitetsstyret til avgjørelse. Styret kan prøve alle sider ved det påklagende vedtak.

Dersom underinstansen eller klageinstansen finner grunn til det, kan det oppnevnes et utvalg eller

enkeltpersoner til å foreta en vurdering av den foretatte bedømmelse og de kriterier denne bygger på, eller til å foreta en ny eller supplerende sakkyndig vurdering.

§ 14 ANSVARET FOR FORSKERUTDANNINGEN

Styret ved Universitetet i Bergen har det overordnete ansvar for forskerutdanningen ved institusjonen. Ansvaret for den faglige og administrative gjennomføringen av forskerutdanningen er delegert til fakultetene innenfor deres respektive fagområder.
Ansvaret for koordinering av tverrfaglig og tverrfakultær doktorgradsutdanning skal tilknyttes et vertsfakultet.

§ 15 DELEGASJON

Fakultetets myndighet etter denne forskriften kan ikke delegeres til instituttnivå, dersom dette ikke eksplisitt er nevnt i dette reglement.